

Sygn. akt V U 131/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2018 r. w Legnicy

sprawy z wniosku R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ponowne ustalenie kapitału początkowego i o wysokość emerytury

na skutek odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 13 grudnia 2017 r., i 15 grudnia 2017 r.,

znak (...), znak (...)

oddala odwołanie

SSO Krzysztof Głowczyński

VU 131/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 15 grudnia 2017 r., znak: (...), przyznał R. K. emeryturę od dnia 01 października 2017 r., w wysokości ustalonej zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wydanie powyższej decyzji poprzedziło wydanie decyzji z dnia 13 grudnia 2017 r. oraz decyzji z dnia 14 grudnia 2017 r., o jednakowym znaku: (...), którymi organ rentowy z urzędu ponownie ustalił kapitał początkowy R. K..

W odwołaniu od decyzji z dnia 15 grudnia 2017 r. i z dnia 13 grudnia 2017 r., zaskarżonych w całości, J. K. wniósł o ich uchylenie i nakazanie organowi rentowemu rzetelnego przeliczenia należne mu świadczenia. W uzasadnieniu podał, iż ma już przyznaną decyzją z dnia 17 lipca 2012 r. emeryturę o symbolu (...). Stąd jego zdziwienie budzi przyznanie po osiągnięciu przez niego powszechnego wieku emerytalnego emerytury, skoro prawo do świadczenia już wcześniej nabył. Wnioskodawca wyraził przekonanie, że po ukończeniu 65 lat życia powinno jedynie dojść do przeliczenia nabytego już prawa. Wskazał ponadto, iż do obliczenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wybranych przez ZUS z 20 lat kalendarzowych, z wyliczonym wskaźnikiem 132,66%, ustalonym decyzją o ustaleniu kapitału początkowego z 27 kwietnia 2004 r., podczas gdy decyzja o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 05 marca 2012 r. określa korzystniejszy wskaźnik

obliczony z kolejnych 10 lat, wynoszący 134,98%. Wskazując na powyższe odwołujący się zarzucił prowadzące do zaniżenia świadczenia dokonanie manipulacji. Przejawem tego jest wydanie ponownej decyzji o przyznaniu emerytury, jak również pominięcie decyzji z dnia 05 lipca 2012 r. o przeliczeniu kapitału początkowego, gdzie zmianie uległ okres składkowy z 327 miesięcy do 387 miesięcy oraz wysokość kapitału z kwoty ustalonej na 175.112,74 zł na kwotę 197.500,82 zł.

W odniesieniu do decyzji z dnia 13 grudnia 2017 r. wnioskodawca zarzucił, że organ rentowy nie uwzględnił decyzji z dnia 05 lipca 2012 r., gdzie zmianie uległy wymienione wyżej parametry i uporczywie przyjął i powielił tak okresy składkowe jak i kapitał początkowy z decyzji z dnia 27 kwietnia 2004 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie między innymi wskazał, że część składową emerytury stanowi między innymi kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego i z tego względu decyzją z dnia 14 grudnia 2017 r. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego wnioskodawcy w kwocie 197.500,82 zł. Przytoczył treść przepisu art. 185 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i stwierdził, że na jego podstawie do uwzględnionych okresów składkowych i nieskładkowych doliczył stanowiące różnicę pomiędzy wiekiem określonym w art. 24 (65 lat) a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę 60 miesięcy i do wartości kapitału początkowego został przyjęty łączny okres składkowy wynoszący 387 miesięcy.

Organ rentowy podał także, że do obliczenia wysokości emerytury przyznanej od 01 października 2017 r. na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej, po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego wynoszącego dla mężczyzn 65 lat, ponownie został ustalony kapitał początkowy, bez okresu dodanego (art. 185 ust. 1 ustawy emerytalnej nie ma zastosowania przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury z wieku powszechnego). Decyzja o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 13 grudnia 2017 r. kapitał początkowy ustalony na dzień 01 stycznia 1999 r. wynosi 175.112,74 zł. Ponieważ emerytura o symbolu (...) (z powszechnego wieku) jest świadczeniem mniej korzystnym, ponownie został przeliczony kapitał początkowy z okresem dodanym – decyzja o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 14 grudnia 2017 r., kapitał ustalony wynosi 197.500,82 zł – nadal wypłacana jest emerytura o symbolu (...) (emerytura wcześniejsza). Organ rentowy stwierdził ponadto, iż w dniu 09 października 2017 r. wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie emerytury (nowego świadczenia) i nie składał wniosku o przeliczenie pobieranej już emerytury przyznanej decyzją z dnia 17 lipca 2012 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prawomocną decyzją z dnia 27 kwietnia 2004 r., znak: (...) organ rentowy ustalił kapitał początkowy R. K.. Do obliczenia podstawy wymiaru tego kapitału w wysokości 1.619,63 zł oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wyliczony wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 132,66%. Do ustalenia tego kapitału przyjęto także okresy składkowe w wymiarze 27 lat, 4 miesięcy i 9 dni (328 miesięcy) oraz 10 miesięcy okresów nieskładkowych.

Wskazując na wejście w życie zmian wprowadzonych ustawą z dnia 28 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach, decyzją z dnia 05 marca 2012 r. organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy wnioskodawcy poprzez ponowne ustalenie jego podstawy wymiaru polegające na jej obliczeniu oraz obliczeniu wskaźnika wysokości tej podstawy z uwzględnieniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 01 stycznia 1975 r. do 31 grudnia 1984 r.; ustalona podstawa wymiaru wyniosła 1.647,96 zł, zaś wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału wyniósł 134,98%.

Prawomocną decyzją z dnia 17 lipca 2012 r. Oddział ZUS w L. przyznał ubezpieczonemu prawo do określonej art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych emerytury, której wysokość ustalił zgodnie z jej z art. 53, art. 26 i art. 183. Ustalając wysokość świadczenia zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej, do ustalenia jego podstawy wymiaru przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1975 r. do 1997 r. Wskaźnik wysokości podstawy

wymiaru wyniósł 132,66%. Przyznając to świadczenie, organ rentowy decyzją z dnia 05 lipca 2012 r. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę (z dokładnością do pełnego miesiąca), 5 lat (60 miesięcy). Wskazał, iż uwzględniony w decyzji ustalającej kapitał początkowy na kwotę 175.112,74 zł z dnia 05 marca 2012 r. ustalony okres składkowy 327 miesięcy podlega zwiększeniu o 60 miesięcy i wynosi łącznie 387 miesięcy.

W dniu 09 października 2017 r. R. K., ur. (...) złożył wniosek o emeryturę. Do wniosku nie dołączył żadnych nowych dowodów mających wpływ na wysokość świadczenia. Uwzględniając ten wniosek, decyzją z dnia 15 grudnia 2017 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 01 października 2017 r., w wysokości ustalonej zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej.

Wcześniej, bo 13 grudnia 2017 r. w urzędzie wydano decyzję w przedmiocie ponownego ustalenia kapitału początkowego na dzień 01 stycznia 1999 r. Do ustalenia tego kapitału przyjęto podstawę wymiaru w ustalonej decyzji z dnia 05 lipca 2012 r. kwocie 1.647,96 zł oraz okresy składkowe w wymiarze 27 lat, 3 miesięcy i 13 dni (327 miesięcy) oraz 10 miesięcy okresów nieskładkowych. Ustalony tą decyzją kapitał początkowy w kwocie 175.112,74 posłużył do obliczenia ostatnio przyznanej od 01 października 2017 r. emerytury powszechnej z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego 65 lat. Ponieważ jednak ustalona od 01 października 2017 r. emerytura okazała się być świadczeniem mniej korzystnym, organ rentowy zawiesił jej wypłatę. Nadal wypłacana jest emerytura o symbolu (...). W związku z tym, z uwagi na to, że jest to świadczenie przyznane na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej, organ rentowy decyzją z dnia 14 grudnia 2017 r. po raz kolejny z urzędu, ponownie ustalił kapitałem początkowy, nadal ustalony od podstawy wymiaru wyliczonej na kwotę 1.647,96 zł. Ponowne ustalenie kapitału spowodowało się do dodania w trybie art. 185 ustawy emerytalnej do ustalonych 27 lat, 3 miesięcy i 13 dni okresów składkowych, 60 miesięcy, które stanowią różnicę pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę.

(o k o l i c z n o ś c i n i e s p o r n e).

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy jest w istocie niesporny. Wątpliwości ubezpieczonego wynikają bowiem w istocie ze sposobu ponownego w związku z przyznaniem od 01 października 2017 r. emerytury powszechnej ustalenia wartości kapitału początkowego.

Na wstępie należy wskazać, że zaskarżona decyzja z dnia 15 grudnia 2017 r. o symbolu (...) wydana została na podstawie wniosku jaki R. K. złożył w dniu 09 października 2017 r. W tym dniu złożył bowiem wniosek o nic innego jak tylko o przyznanie emerytury, tym bardziej, że w dacie składania wniosku spełniał obowiązujący od 01 października 2017 r. wiek emerytalny dla mężczyzn. Składając zatem taki wniosek ubezpieczony nie mógł oczekiwać przeliczenia emerytury, przyznanej w 2012 r. Należy dodać jeszcze, że osiągnięcie przez osobę pobierającą wcześniejszą emeryturę powszechnego wieku emerytalnego nie ma żadnego wpływu na wysokość takiej emerytury i szczególnie nie uzasadnia ponownego ustalenia jej wysokości. Ponowne ustalenie wysokości emerytury może nastąpić po spełnieniu określonych ustawą warunków. Składając 09 października 2017 r. wniosek o emeryturę wnioskodawca nie tylko nie domagał się ponownego ustalenia wysokości dotychczas pobieranej emerytury wcześniejszej ale także nie wykazał jakichkolwiek okoliczności, które uzasadniałyby jej przeliczenie, szczególnie że wraz z wnioskiem nie złożył żadnych nowych dowodów, które przeliczenie taki czyniłyby zasadnym.

W odniesieniu do odwołania od decyzji z dnia 15 grudnia 2017 r. (...) należy zauważyć, iż w istocie R. K. jej ustaleń w jakimkolwiek zakresie w istocie nie kwestionuje. Treść odwołania dotyczy ustaleń odnoszących się do kapitału początkowego, określających okres składkowy (zmiana 387 miesięcy do 327 miesięcy) oraz wartość ustalonego kapitału (175.112,74 zł, wobec 197.500,82 zł). Jego wątpliwości w kontekście tej decyzji wynikają zatem ze sposobu ponownego ustalenia decyzją z dnia 13 grudnia 2017 r. (...) wartości kapitału początkowego, mającego wpływ na

wysokość emerytury powszechnej. W kwestii ustalenia wartości kapitału początkowego należy zawrócić szczególną uwagę na wynikające z okoliczności sprawy następujące istotne fakty:

1. na podstawie kolejnych decyzji o ustaleniu wartości kapitału początkowego i ponownym ustaleniu tej wartości (kolejno prawomocne decyzje z dnia: 27 kwietnia 2004 r., 05 marca 2012 r. i 13 grudnia 2017 r.) przyjmowano - poza pierwszą, ustalającą 328 miesięcy - konsekwentnie 327 miesięcy okresów składkowych. Wartość kapitału została tymi decyzjami ustalona na kwoty, kolejno: 173.139,78 zł, 175.112,74 zł i ponownie 175.112,74 zł.
2. ustalony na 387 miesięcy okres składkowy pojawił się po raz pierwszy w decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 05 lipca 2012 r. Decyzje tę – na co wprost wskazuje się w jej punkcie II.1 - wydano w związku ze zgłoszonym wnioskiem o przyznanie emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej i spełnieniem warunków do jej przyznania. Decyzją tą, w trybie art. 185 ustawy emerytalnej - zgodnie z jej treścią – ustaloną na jego podstawie wartość kapitału początkowego przeliczono poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę 5 lat (60 miesięcy). Skutkiem takiego ponownego ustalenia był wzrost ustalonej wartości kapitału początkowego do kwoty wynoszącej 197.500,82 zł.
3. rozpatrując wniosek z dnia 09 października 2017 r. o emeryturę powszechną, w celu ustalenia jej wysokości konieczne było ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego, ostatnio ustalonego decyzją z dnia 05 lipca 2012 r., czyli po dodaniu do okresów składkowych 60 miesięcy. Ustalony tą decyzją kapitał początkowy nie mógł być uwzględniony przy ustalaniu wysokości emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, właśnie z uwagi na wskazane wyżej zwiększenie okresów składkowych do 387 miesięcy. Na skutek ponownego ustalenia wartość kapitału początkowego wzrosła z określonej decyzją z dnia 05 marca 2012 r. kwoty 175.112,74 zł do kwoty 197.500,82 zł.

W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z art. 185 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku określonym w art. 184 – a takim świadczeniem w okolicznościach sprawy jest emerytura przyznana decyzją z dnia 17 lipca 2012 r. – kapitał początkowy podlega przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę (pkt 1 zdanie pierwsze). Zacytowana treść nie pozostawia wątpliwości, że przepis ma ograniczone zastosowanie, bowiem ponownym na jego podstawie ustaleniem wartości objęty został jedynie i wyłącznie kapitał początkowy ustalony w celu ustalenia wysokości także nie jakiegokolwiek, a jedynie i wyłącznie określonej art. 184 emerytury. Skoro zatem przyznana decyzją z dnia 15 grudnia 2017 r. emerytura nie jest określonym w art. 184 świadczeniem wcześniejszym, o którym stanowi art. 185, konieczne w celu ustalenia wysokości emerytury powszechnej było ponowne ustalenie kapitału początkowego. Ponownego ustalenia kapitału organ rentowy dokonał zaskarżoną decyzją z dnia 13 grudnia 2017 r., prawidłowo przyjmując okresy składkowe, z wyłączeniem dotychczas dodanych 60 miesięcy. Bezpośrednim skutkiem ponownego ustalenia było zmniejszenie wartości kapitału początkowego z kwoty 197.500,82 zł do kwoty 175.112,74 zł, czyli dla celów ustalenia emerytury powszechnej przywrócony został stan faktyczny jaki wynikał z decyzji z dnia 05 marca 2012 r. Organ rentowy był konsekwentny. Stwierdziwszy bowiem, że przyznana decyzją z dnia 15 grudnia 2017 r. emerytura powszechna jest świadczeniem od wypłacanej dotychczas emerytury wcześniejszej mniej korzystnym, wypłatę przyznanej emerytury zawiesił i w związku z tym, ze względu na dalszą wypłatę emerytury określonej art. 184 ustawy emerytalnej, stosownie do art. 185, decyzją z dnia 14 grudnia 2017 r. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego, uwzględniając dodany okres 60 miesięcy.

Zakres i przedmiot rozpoznania sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza przedmiot decyzji organu rentowego i żądanie zgłoszone w odwołaniu wniesionym do sądu (por. postanowienie Sąd Najwyższego z dnia 02 marca 2011 r., II UZ 1/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 lutego 2014 r., III AUa 821/13). Sąd ubezpieczeń społecznych nie może wykroczyć poza przedmiot postępowania wyznaczony w pierwszym rzędzie przez przedmiot zaskarżonej decyzji, a następnie przez zakres od niej odwołania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, III AUa 241/14). W tym kontekście przedstawionych poglądów należy wskazać, że zaskarżoną decyzją z dnia 13 grudnia 2017 r. organ rentowy po raz kolejny ustalił kapitał początkowy, przy czym ponownym ustaleniem

kapitału początkowego objęto jedynie ustalony w poprzedniej decyzji z dnia 05 lipca 2012 r. okres składkowy, obejmujący także dodane zgodnie z art. 185 ustawy emerytalnej 60 miesięcy. Skutkiem tego przeliczenia było ponowne ustalenie kapitału początkowego z uwzględnieniem 327 miesięcy okresów składkowych, zamiast ustalonych poprzednią decyzją 387 miesięcy takich okresów. W związku z wydaniem zaskarżonej decyzji z dnia 13 grudnia 2017 r., pozostałe ustalone poprzednimi decyzjami, w tym decyzją z dnia 05 lipca 2012 r., składniki kapitału początkowego nie uległy żadnej zmianie. W sumie zatem na skutek ponownego ustalenia kapitału początkowego zmianie uległ tylko jeden parametr, (okres składkowy). Jego zmiana spowodowała zmianę wysokości kapitału początkowego. W związku z ponownym ustaleniem zaskarżoną decyzją z dnia 13 grudnia 2017 r., bez zmian pozostał ustalony wcześniejszymi decyzjami o ustaleniu wartości kapitału początkowego między innymi jego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru. Brak nowych dowodów uzasadniających ponowne ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego uniemożliwia weryfikację ustalonego kapitału w części dotyczącej jego podstawy wymiaru jak i wskaźnika jej wysokości.

Z tej samej przyczyny nie jest możliwe ponowne ustalenie wysokości emerytury, której wysokość została prawomocnie już ustalona decyzją z dnia 17 lipca 2012 r. Brak nowych dowodów uniemożliwia ponowne ustalenie podstawy wymiaru tej emerytury jak i wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, ustalonej na poziomie 132,66%. W uzupełnieniu należy zauważyć, że ustalony na poziomie 134,98% wskaźnik wysokości podstawy wymiaru dotyczy wartości kapitału początkowego, ustalonego na podstawie art. 174 ust. 3 ustawy emerytalnej decyzją z dnia 05 marca 2012 r. Jego ustalenie jest wynikiem ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego z uwzględnieniem przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne obejmującej kolejne 10 lat kalendarzowych od 01 stycznia 1975 r. do 31 grudnia 1984 r. Ze względu na regulację art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, wskazana podstawa nie może być uwzględniona do ustalenia wysokości emerytury wcześniejszej. Wniosek o przyznanie tej emerytury został złożony w dniu 23 stycznia 2012 r. i w związku z tym do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia w świetle regulacji art. 15 ust. 1 może być uwzględniona podstawa wymiaru składek z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio roku, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę, czyli z 20-lecia obejmującego okres od 01 stycznia 1992-31 grudnia 2011 r. Tymczasem przyjęte do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego i wskaźnika tej podstawy 10-lecie obejmujące okres od 01 stycznia 1975 r. do 31 grudnia 1984 r. nie mieści się we wskazanym wyżej 20-leciu. Także ze wskazanych wyżej względów, z uwagi na brak rozstrzygnięcia w zaskarżonych decyzjach w przedmiocie opartego na regulacji ustawy z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych roszczenia przeliczenia świadczenia nie jest możliwe procedowanie. Zgodnie z art. 2 tej ustawy ubezpieczony ma możliwość wystąpienia do organu rentowego ze stosownym wnioskiem.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. pozbawione uzasadnionych podstaw odwołanie oddalił.